Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.12.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panią Senatorkę Ewę Monikę Kaliszuk na 51 posiedzeniu Senatu RP 28 stycznia 2026 r., proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że podjęłam decyzję o wycofaniu z projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (numer projektu: UD348) propozycji dotyczącej zakończenia czasu pobytu uczestniczki/uczestnika w WTZ po dokonaniu trzykrotnej kompleksowej oceny realizacji indywidualnego planu rehabilitacji (czyli maksymalnie po 9 latach – projekt zakłada też zmianę częstotliwości dokonywania ocen indywidualnego programu rehabilitacji. Zgodnie z jego założeniami ocena dokonywana byłaby co najmniej raz w roku, a ocena kompleksowa nie rzadziej niż co 3 lata).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 913, z późn. zm.) warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom z niepełnosprawnościami, które są niezdolne do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja wskazanego celu zmierza do usamodzielnienia uczestników placówki poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Problem niskiej rotacji uczestników warsztatów terapii zajęciowej od lat podnoszony jest zarówno w raportach Najwyższej Izby Kontroli, jak i w badaniach prowadzonych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)[1] czy opracowaniach eksperckich z zakresu polityki społecznej.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli „działania WTZ w zakresie przygotowania oraz realizacji rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami nie były w pełni skuteczne, w szczególności w zakresie pozyskania lub przywracania osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia”[2]. W rezultacie niewielka ich liczba opuszcza warsztaty w związku z podjęciem zatrudnienia. Przyczyny tego stanu rzeczy NIK upatruje m.in. w uwarunkowaniach lokalnych, a zwłaszcza w braku zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), zakładów pracy

[1] Według danych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na koniec 31 grudnia 2024 r. ponad połowa uczestników WTZ przebywała w placówce powyżej 8 lat, poniżej 5 lat – ok. 30%, a od 5 do 8 lat – 17,2% (dane wg stanu na 31 grudnia 2024 r.).

[2] Najwyższa Izba Kontroli, Warsztaty terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnościami. Informacja o wynikach kontroli, Warszawa, kwiecień 2025, s. 13.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

chronionej (ZPCh) czy środowiskowych domów samopomocy (ŚDS) na terenie, na którym WTZ prowadzą działalność.

NIK zwraca też uwagę na brak mechanizmu zapewniającego rotację uczestników WTZ, w tym na brak regulacji określających m.in. maksymalny okres uczestnictwa w warsztacie. Jej zdaniem „obowiązujące przepisy prawa nie dają bezpośredniej kompetencji samorządowi powiatowemu, jednostce prowadzącej warsztat czy WTZ do pozbawiania osoby z niepełnosprawnościami prawa do uczestnictwa w warsztacie. […] Jednocześnie wskazane podmioty nie mają możliwości określenia maksymalnego czasu uczestnictwa w WTZ. Osoba z niepełnosprawnościami ze wskazaniem do terapii zajęciowej w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności ma prawo ponownie ubiegać się o przyjęcie do WTZ, bez względu na przyczynę zaprzestania rehabilitacji. Powyższe w istotny sposób przyczynia się do braku regularnej rotacji w składzie osobowym uczestników WTZ”[3].

Propozycja określenia maksymalnego czasu pobytu w WTZ zgłaszana była również w trakcie prekonsultacji wybranych rozwiązań ze „Standardów funkcjonowania WTZ”[4], które przeprowadzono w kwietniu i maju 2025 r. Niektórzy zgłaszający uwagi i propozycje innych zmian w zakresie funkcjonowania warsztatów wskazywali na konieczność przeciwdziałania sytuacji wieloletniego przebywania w placówkach osób, które nie rokują podjęcia zatrudnienia i na problem blokowania miejsca uczestnikom, którym terapia w warsztacie dałaby szansę wejścia na (chroniony) rynek pracy.

Informuję, że w styczniu bieżącego roku poprosiłam przedstawicieli warsztatów terapii zajęciowej o zgłoszenie uwag do omawianego projektu. Najwięcej zastrzeżeń dotyczyło zapisu ograniczającego pobyt uczestników w WTZ do chwili przeprowadzenia 3 ocen kompleksowych. W związku z głosami płynącymi ze środowiska i wielu rozmów z przedstawicielami WTZ podjęłam decyzję o rezygnacji z tego rozwiązania.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (UD348) będzie szeroko konsultowany m.in. ze środowiskiem WTZ oraz środowiskiem osób z niepełnosprawnościami. Wczoraj (3.03.2026r.) obyło się spotkanie z przedstawicielami WTZ z całej Polski. W najbliższym czasie planowane są kolejne spotkania z przedstawicielami WTZ i z członkami Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych w ramach doraźnego zespołu problemowego dotyczącego warsztatów terapii zajęciowej, który powołano uchwałą nr 4/2026 Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych z dnia 10 lutego 2026 r.

Zapewniam, że zdaję sobie sprawę z wagi zachowania odpowiednich standardów wsparcia oferowanego w warsztatach terapii zajęciowej. Zmiany przepisów w tym zakresie wdrażane będą w sposób odpowiedzialny i gwarantujący ich efektywną realizację. Równolegle rozwijane jest zatrudnienie wspomagane i inne formy pomocy kierowanej do osób z niepełnosprawnościami (m.in. asystencja osobista osób z niepełnosprawnościami, centra

[3] Tamże, s. 19-20. Podobny wniosek formułowany był również w poprzednich raportach NIK, m.in. w Informacji o wynikach kontroli organizacji i finansowania warsztatów terapii zajęciowej przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w województwie małopolskim, Kraków, kwiecień 2011, s. 11

[4] Standardy funkcjonowania WTZ, oprac.: A. Rąbel, I. Mikee, A. Gierej i in., Warszawa, październik 2023. Standardy dostępne są na stronie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych: https://niepelnosprawni.gov.pl/projekty/projekty-po-wer/projekt-aktywni-niepelnosprawni-narzedzia-wsparcia-samodzielnosci-osob-niepelnosprawnych/ oraz (zakończonego) projektu „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”: https://wlaczeniespoleczne.pl/ . Projekt, w którym stworzono standardy warsztatów terapii zajęciowej był finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

opiekuńczo-mieszkalne), tak aby po zakończeniu uczestnictwa w WTZ mogły one podjąć pracę lub - w razie i na miarę potrzeby - skorzystać z innych form oferowanego im wsparcia.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel.222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa